

Рецензії

В. С. Загорський

Нове дослідження з питань детінізації сектору комерційних послуг в Україні

Зростаючи надзвичайно швидко, сектор послуг сьогодні є однією з найважливіших складових економіки як окремих країн, так і регіонів. Але в Україні його потенціал у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів сьогодні використовується недостатньо повно, адже значна частка підприємств сектору знаходиться в тіні. Тому регіони недоотримують як соціальний ефект (внесок) у вигляді інклюзивної зайнятості, так і економічний – податкові надходження і приріст валового обороту сектору тощо. Крім того, важливо виявити види економічної діяльності в секторі комерційних послуг, які характеризуються щораз більшою економічною та соціальною віддачею, а також стратегічною конкурентоспроможністю, тобто приносять максимальний соціально-економічний ефект для розвитку регіонів у майбутньому.

Отже, сьогодні особливого значення набуває необхідність дослідження передумов і рівня тінізації сфери послуг загалом і в розрізі регіонів задля розроблення інституційних та організаційно-економічних механізмів її детінізації як на національному, так і на регіональному рівнях. Вказане засвідчує актуальність і своєчасність монографії «Потенціал сектору комерційних послуг регіонів України: ефективність використання та механізми детінізації»^{*}.

Відповідно до поставленої мети в монографії розроблено методичні

підходи до визначення видів економічної діяльності в секторі комерційних послуг, які мають щораз більшу економічну віддачу та вищий потенціал у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів України. Цінними в теоретичному та прикладному плані є визначені основні критерії та чинники забезпечення зростання віддачі сектору комерційних послуг – економія від масштабу; інвестування в освіту та якість людського капіталу як базису для зростання продуктивності праці, розвитку інновацій, розширення інформаційних мереж для обміну інформацією; впровадження інноваційних технологій як чинника вищої віддачі на основі зниження граничних витрат; створення інститутів підтримки та розвитку менеджменту; мережеві ефекти; залежність від попереднього шляху розвитку; просторові особливості, де простір є джерелом щораз більшої віддачі від масштабу і позитивних екстерналій у формі економії від агломерації та локалізації.

Вагомим доробком авторів є не лише розроблений, але й апробований у розрізі видів економічної діяльності методичний підхід до оцінювання ефективності використання потенціалу сектору комерційних послуг у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів України в контексті вищої економічної та соціальної віддачі, стратегічної конкурентоспроможності, впливу на рі-

^{*} *Потенціал сектору комерційних послуг регіонів України: ефективність використання та механізми детінізації: монографія / НАН України; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. М. І. Мельник. Львів, 2021. 528 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).*

вень та якість життя. Це дозволило оцінити загальний внесок комерційних послуг у створення суспільного блага, забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання, інвестиційної привабливості, бюджетної ефективності, інноваційної активності та впровадження інноваційних технологій, у зростання потенціалу (масштабності) та розширення ринків збуту певного сектору комерційних послуг.

У монографії встановлено проблемні площини економіко-правового регулювання ідентифікації та спільного використання різних класифікаторів у сфері послуг, а також розроблено інституційний інструментарій детінізації економіки на основі модернізації національної системи класифікації та розвитку національної статистики України, який містить комплекс законодавчих змін до Господарського кодексу України, Податкового кодексу України, різних класифікаторів у сфері послуг з метою гармонізації їх між собою та з міжнародним або європейським класифікатором.

Заслужують на увагу виявлені авторами тенденції, закономірності та специфіка розвитку сектору комерційних послуг регіонів України (у розрізі видів економічної діяльності), рівень і масштаби тінізації ринку комерційних послуг, що в перспективі може стати основою для обґрунтування стратегічних пріоритетів формування та реалізації політики системної детінізації та розвитку сектору комерційних послуг регіонів України. До вагомих теоретичних здобутків авторів монографії належить розроблення теоретико-методичного апарату дослідження потенціалу сектору комерційних послуг у контексті забезпечення нової якості соціально-економічного зростання регіонів України, віднесення до світових контекстів інноваційного розвитку та процесів модернізації економіки.

Монографія є комплексною, завершеною самостійною науковою працею, яка присвячена дослідженню теоретичних, методологічних і практичних основ системної детінізації та розвитку сектору комерційних послуг в Україні. Реалізація викладених пропозицій дозволить удосконалити інституційні та організаційно-економічні механізми детінізації відносно у різних субсекторах комерційних послуг на національному та регіональному рівнях, що є важливим і своєчасним з огляду на здійснення в Україні низки реформ у сфері економіки, фінансів та оподаткування.

У монографії варто було б розглянути також зарубіжний досвід щодо оцінювання рівня тінізації сектору комерційних послуг і можливості його імплементації в сучасне інституційне поле України.

Здійснене авторським колективом монографії дослідження становить науково-теоретичний і практичний інтерес для наукової спільноти, органів державного управління, представників підприємницького сектору та громадськості, а також робить суттєвий внесок у розвиток економічної науки. Належний науковий рівень виконаного дослідження і достатня аргументованість сформульованих у роботі рекомендацій дозволяють високо оцінити результати праці колективу науковців ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України».

Загорський Володимир Степанович – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, ректор Національного лісотехнічного університету України (e-mail: zahorskyi@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3260-3271>).

Zahorskyi Volodymyr Stepanovych – Dr.Sci. (Econ.), Prof., Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Rector of the Ukrainian National Forestry University.

Надійшло 02.06.2022 р.